

Yhteistoiminta henkilöstön kanssa tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelemiseksi: neuvotteluiden päättäminen

Kunnanhallitus 04.05.2026 § 108
141/02.00.01/2026

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää 1) päättää 9.3.2026 § 57 mukaiset koko henkilöstöä koskeneet yhteistoimintaneuvottelut tasapainottamisohjelma 3.0 valmistelemiseksi Laukaan kunnassa, 2) hyväksyä neuvotteluissa saavutetun lopputuloksen toimeenpantavaksi niiden toimenpiteiden osalta, jotka eivät edellytä valtuuston päätöstä palvelun lakkauttamisesta kokonaan tai organisaatorakenteen muutoksesta sekä 3) esittää kunnanvaltuustolle yhteistoimintaneuvotteluissa henkilöstön kanssa koottuja henkilöstövaikuttaisia toimenpiteitä käytettäväksi osana tasapainottamisohjelma 3.0 valmistelua.

Päätös Kunnanjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus Kunnanhallitus käynnisti kokouksessaan 9.3.2026 koko kunnan henkilöstöä koskevat lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) mukaiset yhteistoimintaneuvottelut Laukaan kunnassa talouden tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelemiseksi.

Kunnanhallituksen päätöksellä työnantajaa neuvotteluissa edustivat: kunnanjohtaja Linda Leinonen, konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, kehitysjohtaja Eero Raittila, sivistysjohtaja Jussi Silpola ja tekninen johtaja Janne Laiho.

Kunta-alan pääsopijajärjestöt JUKO ry ja JHL ry nimesivät kumpikin neuvotteluihin kunnanhallituksen pyynnön mukaisesti kaksi edustajaa. JUKO ry Laukaata edustivat pääluottamusedustaja Jukka Lummelahti ja varapääluottamusedustaja Maija Kinnunen. JHL ry:tä edustivat pääluottamusedustaja Minna Hallman ja varapääluottamusedustaja Katariina Kautto.

Neuvottelukutsu annettiin henkilöstön edustajille 11.3.2026. Neuvottelut käytiin aikavälillä 17.3.2026 – 28.4.2026. Neuvotteluiden kulku on kuvattu liitteenä olevassa neuvottelupöytäkirjassa. Neuvotteluissa todettiin yksimielisesti, että yhteistoimintaneuvotteluiden käymiselle Laukaan kunnassa on lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) mukaiset perusteet ja että yhteistoimintaneuvottelut on käyty saman lain mukaisesti.

Sopeuttamistarve on tarkentunut yhteistoimintaneuvotteluiden kuluessa. Viimeisessä neuvottelussa 28.4.2026 Suomen hallituksen kehysriihipäätökseen sisältyneen kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin kohdistuneen leikkauksen jälkeen vuoden 2026 sopeuttamistarpeen todettiin olevan arviolta noin 2 450 000 euroa. Kunnanvaltuuston päätöksen 2.3. 2026 mukainen 1 031 000 euroa sopeutus ei siis riitä kattamaan talouden tasapainottamistarvetta, vaan toimenpiteitä on lisättävä.

Neuvotteluiden tuloksena 11 henkilöä irtisanotaan nykyisistä tehtävistä. Heistä neljälle (4) pystytään tässä vaiheessa tarjoamaan muuta työtä kunnasta tai kuntakonsernista. Takaisinottovelvollisuus jatkuu irtisanomisten jälkeen. Kahdella on työnantajan arvion mukaan mahdollisuus eläköitymiseen.

Irtisanomisista 4 kohdistuu konsernipalveluihin, 6 teknisiin palveluihin ja 1 sivistyspalveluihin.

Lisäksi 9 määräaikaista tehtävää päättyy ja muita tehtäviä jätetään täyttämättä 4.

Henkilötyövuosivähennys yt-toimilla yhteensä 24,5 htv.

Virkoja esitetään lakkautettavaksi 5 (sisältyvät edellä mainittuihin henkilövähennyslukuihin).

Toimenpiteet, joilla henkilöstövähennykset on tarkoitus toteuttaa:

Vaka johtamisjärjestelmän tiivistämisen toimeenpano
Varhaiskasvatuksessa päiväkotien ja perhepäivähoitajien ryhmäkokojen tarkentaminen vastaamaan lapsimäärän pienenemistä
Erytisysopetuksen koordinoinnin päättäminen perusopetuksessa
Nuorisopalveluiden tiivistäminen (avoimen tehtävän täyttämättä jättäminen)
Liikuntapalveluiden tiivistäminen hanketyötä lakkauttamalla
Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen laajentuminen
Suunnitteluinsinöörin rekrytoinnista luopuminen
Nuorten valmennustoiminnan päättäminen
Ei-lakisääteisen työllisyyspalvelun lakkauttaminen
Taloussuunnittelijan virantäytöstä luopuminen
Vapaa-aikapalveluiden tilavarausten digitalisointi
Hallintopalveluiden toiminnan tiivistäminen, mikäli tekninen lautakunta lakkautetaan
Tekniikan tilaajaorganisaation ja työnjaon tarkentaminen yhtiön kanssa
Rakentajapalvelun siirto Tekniset tukipalvelut -yhtiöön.

Henkilöstövähennykset vaativat toteutuakseen vielä poliittisten päätöksenteoelinten päätökset kyseisten toimintojen lakkauttamisesta ja organisaatorakenteen muutoksesta.

Lisäksi muita henkilöstövaikutuksia aiheuttavina toimenpiteinä palvelusvuosien perusteella palkitsemisesta sekä eläkelahjarahoista luovutaan 1.7.2026 alkaen ja työterveyshuollossa valmistaudutaan siirtymään lakisääteiseen palveluun 1.1.2027 alkaen.

Tehtäväkuvia ja henkilöstörakennetta tarkastetaan sekä erillispalkkioita karsitaan edelleen. Toiminnan tehostamiseksi ja varmistamiseksi tehdään henkilösiirtoja yksiköstä toiseen. Tehtäväkuvamuutokset käsitellään palkkaustyöryhmässä.

Organisaatorakennetta esitetään kehitettäväksi siten, että tekninen palvelualue lakkautetaan ja perustetaan konsernipalveluihin kuntarakennepalveluiden tuolosyksikkö. Toimenpiteellä tavoitellaan sisäisen hallinnollisen työn vähentämistä. Luottamushenkilöille esitetään teknisestä lautakunnasta luopumista.

Ruokapalveluhenkilöstö siirretään teknisistä palveluista sivistyspalveluihin. Ei henkilöstösäästötavoitetta, vaan toiminnallinen muutos, koska ruokapalvelut tuottavat nykyisessä kunnassa palveluita ainoastaan varhaiskasvatukselle, perusopetukselle ja lukiolle.

Euromääräisesti henkilöstövähennyksillä arvioidaan saavutettavan n. 230 000 euron säästö vuonna 2026 ja noin 775 000 euron säästö vuonna 2027. Lisäksi

henkilöstöetuuksien karsimisella tavoitellaan 70 000 euron säästöä vuonna 2026 ja 220 000 euron säästöä vuonna 2027. Yhteensä henkilöstövaikutteisilla toimenpiteillä tavoitellaan 300 000 euron säästöä 2026 ja 995 000 euron säästöä 2027.

Säästö toteutetaan täydentämään aiemmissa yhteistoimintaneuvotteluissa syksyllä 2025 ja talvella 2026 neuvoteltuja säästötavoitteita. Selvyyden vuoksi todetaan, että aiemmin talvella erillisten yhteistoimintaneuvotteluiden perusteella päätettyjen päiväkotien lakkausten mukaiset henkilöstövähennykset eivät ole mukana yllä esitetyissä luvuissa ja summissa, mutta ne on laskettu mukaan mahdollisiin tasapainottamisohjelma 3.0:n toimenpiteisiin.

Lisäksi kunnan tasapainottamisohjelmaan 3.0 tulee sisältymään säästövaatimuksiin pääsemiseksi muita toimia, joilla ei ole suoria henkilöstövaikutuksia. Kaikkineen yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellyillä mahdollisilla tasapainottamisohjelman 3.0 toimenpiteillä voidaan saavuttaa yhteensä 1 065 000 euron säästöt vuodelle 2026 ja 2 305 000 euron säästöt vuodesta 2027 alkaen.

Neuvottelut käytiin asiallisesti yhteistoiminnan hengessä ja neuvoteltiin yksimielisyyden saavuttamiseksi valmisteilla olevien toimenpiteiden perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehtoista.

Neuvotteluiden yhteydessä henkilöstön edustajat esittivät tarkentavia kysymyksiä ja vaihtoehtoisia esityksiä, jotka käytiin neuvotteluiden kuluessa läpi. Henkilöstön edustajat totesivat saamansa vastaukset riittäviksi.

Lopputuloksen osalta henkilöstön edustajat ilmaisivat kantanaan, että eivät hyväksy irtisanomisia, osa-aikaistamista tai lomauttamista sopeuttamistoimena. Neuvotteluissa ei kuitenkaan pystytty löytämään näille toteuttamiskelpoisia, konkreettisia talousvaikutuksia tuovia vaihtoehtoja.

Neuvotteluissa todettiin yksimielisesti, että yhteistoimintaneuvotteluiden käymiselle Laukaan kunnassa on lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) mukaiset perusteet ja että yhteistoimintaneuvottelut on käyty saman lain vaatimusten mukaisesti.

Kunnanhallitus päättää ensimmäisessä vaiheessa siitä, että yhteistoimintaneuvottelut henkilöstön kanssa on käyty lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta edellyttämällä tavalla ja päättää koko henkilöstöä koskevan yhteistoimintaneuvottelun talouden tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelemiseksi.

Tämän lisäksi kunnanhallitus päättää yhteistoimintaneuvottelun tuloksen toimeenpanon käynnistämisestä niiden toimenpiteiden osalta, jotka eivät tarkoita valtuuston päätösvaltaan kuuluvia organisaatorakenteen tai kunnan palvelutarjonnan muutoksia.

Valtuuston päätöstä edellyttävien toimien osalta kunnanhallitus esittää näiden toimenpiteiden ottamista osaksi tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelua. Kunnanvaltuusto käsittelee koko tasapainottamisohjelmaa 3.0 iltakoulussa 18.5.2026 ja kunnanhallitus esittää tasapainottamisohjelmaa 3.0 valtuuston hyväksyttäväksi 25.5.2026. Valtuusto päättää tasapainottamisohjelmasta 1.6.2026. Kunnanhallitus tekee tämän jälkeen tasapainottamisohjelman 3.0 mukaiset päätökset (virkojen lakkauttaminen) kokouksessaan 8.6.2026.

Esittelijä Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Valmistelija konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, puh. 040 351 8605
kehitysjohtaja Eero Raittila, puh. 040 663 7306
sivistysjohtaja Jussi Silpola, puh. 0400 250 743
tekninen johtaja Janne Laiho, puh. 050 347 5247

Jakelu / toimenpiteet Tiedoksi henkilöstölle

Kunnanhallitus 09.03.2026 § 57

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää

1) käynnistää koko Laukaan kunnan henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamisohjelma 3.0:n edellyttämien toimenpiteiden valmistelemiseksi (laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa ja hyvinvointialueilla 449/2007).

2) nimeää työnantajan edustajiksi yhteistoimintaneuvotteluihin kunnanjohtaja Linda Leinosen, konsernipalvelujohtaja Maarit Kaijan, kehitysjohtaja Eero Raittilan, sivistysjohtaja Jussi Silpolan ja teknisen johtajan Janne Laihon ja toteaa, että neuvotteluiden puheenjohtajana toimii kunnanjohtaja.

3) pyytää neuvotteluiden sujuvuuden varmistamiseksi riippumatta pääsopijajärjestöjä JUKO ry :tä ja JHL ry:tä nimeämään neuvotteluun kaksi edustajaa kummastakin järjestöstä (esim. pääluottamusedustaja ja varapääluottamusedustaja).

4) valtuuttaa kunnanjohtajan antamaan neuvotteluesityksen pääsopijajärjestöille kunnanhallituksen talousseminaarissa 9.3.2026 käsiteltävien sopeuttamiskeinojen pohjalta.

Päätös Kunnanjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Laukaan kunnan tilinpäätös vuodelta 2024 oli 2.747.160,49 euroa tappiollinen. Kunnan taseeseen syntyi tappiollisen tuloksen myötä 2.645.357,08 euroa kertynyttä alijäämää. Vuoden 2025 tulos muodostuu noin kolme miljoonaa euroa tappiolliseksi. Näin muodostunut alijäämä on katettava kuntalain mukaan viimeistään vuonna 2029.

Laukaan kunnanvaltuusto päätti ensimmäisestä talouden tasapainottamisohjelmasta kokouksessaan 25.9.2023 § 37. Tasapainottamisohjelmaan sisältyi 5,9 miljoonaa euroa toimintakatetta pysyvästi vahvistavia toimenpiteitä, jotka toimeenpannaan vuosien 2024-2026 aikana. Talousarvion 2026 valmistelun yhteydessä todettiin, että toimintaympäristön muutosten vuoksi alkuperäisen tasapainottamisohjelman toimenpiteet eivät olleet riittävät talouden saamiseksi tasapainoon kuntalain edellyttämässä määräajassa, ja kunnanhallitus päätti talouden tasapainottamisohjelman 2.0 käynnistämisestä kokouksessaan 16.6.2025 § 169. Tasapainottamisohjelma 2.0 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 10.11.2025 § 66 ja toimeenpantiin talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2029 hyväksynnän yhteydessä.

Kunnan tulopohja koostuu suurimmalta osalta verotuloista ja valtionosuuksista. Talousarviossa valtionosuuksien määräksi arvioitiin 18,8 miljoonaa euroa. Joulukuun lopussa saatujen valtionosuuspäätösten mukaan valtionosuuksia saadaan kuitenkin 220.000 euroa vähemmän.

VALTIONOSUUDET 2026 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	16.2. esitettävät talousarvio- muutokset	Uusi VOS-ennuste
Peruspalvelujen valtionosuus	11 058,0	0,0	11 058,0
Verotuloihin perustuva tasaus	7 941,0	0,0	7 941,0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 083,0	-153,5	-1 236,5
Verotulomenetysten kompensatio	892,0	-66,5	825,5
Yhteensä	18 808,0	-220,0	18 588,0

Vuoden ensimmäisessä veroennustepäivityksessä kuntien verotuloarviot heikkenivät. Talouskasvu ei ole lähtenyt elpymään ja työttömyys on kasvanut, minkä vuoksi ennustelaitokset ovat laajasti heikentäneet aikaisempia kehitysarvioitaan. Näin teki myös Valtiovarainministeriö talven taloudellisessa katsauksessa, johon veroennustekehikon arviot pitkälle perustuvat. Laukaan kunnan verotuloennuste vuodelle 2026 heikkeni 882.000 euroa.

VEROTULOT 2026 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	16.2. esitettävät talousarvio- muutokset	Uusi veroennuste
Kunnan tulovero	41 172,0	-937,0	40 234,0
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 348,0	197,0	2 545,0
Kiinteistövero	7 030,0	-142,0	6 888,0
Yhteensä	50 550,0	-882,0	49 667,0

Yhteensä kunnan vuoden 2026 tulot heikkenevät näin ollen 1.102.000 euroa verrattuna hyväksyttävään talousarvioon.

Tulojen heikkenemisen lisäksi työterveyshuollon kustannukset kasvoivat huomattavasti vuoden 2025 aikana ja vuoden 2026 alusta työterveyspalvelun hintoihin kohdistuu 5 % korotus. Toiminnan jatkuessa samalla tavalla kuin tällä hetkellä talousarvioon kohdistuu merkittävä sopeutuspaaine. Lisäksi sivistyspalveluiden osalta kustannukset ylittivät vuoden 2025 viimeisen muutetun talousarvion ja myös näiden kustannusten hillitsemiseksi tarvitaan lisäsopeutustoimia.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 16.2.2026 käynnistää talouden tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelun vuoden 2026 tulopohjan heikkenemisestä johtuvan kunnan taloussuunnitelman korjaamiseksi.

Tasapainottamisohjelmassa tulee valmistella yksilöidyt toimenpiteet, joilla saavutetaan kuntalain edellyttämä talouden tasapaino määräaikaan 2029 mennessä. Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen edellyttää kaikilta kunnan toimielimiltä ja viranhaltijoilta päätöksiä, jotka vaikuttavat kuntalaisten palveluihin. Tasapainottamisohjelma valmistellaan lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) mukaisesti yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa.

Aikajana alijäämien kattamisessa on tiukka, joten toimenpiteisiin tulee ryhtyä välittömästi. Tasapainottamisohjelman valmistelu on osa kevään 2026 talousarviomuutosten laatimista ja vuosien 2027 – 2029 taloussuunnitelman valmistelua. Uusi tasapainottamisohjelma 3.0 toimeenpannaan kevään 2026 talousarviomuutosten ja vuosien 2027 - 2029 talousarvioiden yhteydessä.

Kunnanvaltuusto päätti 2.3.2026 § 5, että jotta taloussuunnitelma on kuntalain mukaisesti ylijäämäinen vuoden 2029 päättyessä, talousarvioon on tehtävä sopeutuksia. Valtuusto päätti yhteensä 1 031 000 euron (931.000 euroa + 50 000 euroa + tarvittaessa metsäomaisuuden realisoinnin kasvattamisesta 150 000 euroon per vuosi kolmen vuoden ajan) sopeutuksista vuoden 2026 käyttötalouteen ja 400.000 euron sopeutuksista investointeihin. Lisäksi taloussuunnitelmassa vuoden 2027 sopeutusten kokonaismäärä kasvatettiin 540 000 euroon. Kunnanhallitus valtuutettiin jakamaan sopeutukset tarkoille tilikohdille tasapainottamistyöryhmän valmistelun perusteella.

Sivistyspalveluissa säästöjen suunnittelu kohdennetaan ensisijaisesti sivistyspalveluiden palveluverkkoon, palveluvalikoimaan ja palveluiden tuottamistapaan. Sopeutustoimina muun muassa Aarrelaiva-päiväkodin ja Jokiniemen päiväkodin sulkemista selvitetään. Lisäksi kaikki hankinnat ja rekryointitarpeet tarkastellaan huolellisesti, ja niitä tehdään ainoastaan turvallisuuden ja toiminnan näkökulmasta ehdottoman välttämättömiin kohteisiin.

Teknisellä palvelualueella säästöjen suunnittelu kohdennetaan ensisijaisesti teknisten palveluiden palvelutasoon, palveluvalikoimaan ja palveluiden tuottamistapaan. Lisäksi kaikki hankinnat ja palveluprosessit tarkastellaan huolellisesti pyrkien sovittamaan ne turvallisuuden ja toiminnan näkökulmasta ehdottoman välttämättömiin kohteisiin.

Konsernipalveluissa sopeuttamistoimien suunnittelu kohdennetaan ensisijaisesti tontti- ja metsämyynnin kasvattamiseen sekä toiminnan käyttökulujen karsimiseen edelleen ja henkilöstömenojen (ml. työterveys ja henkilöstömuistamiset) kustannusten pienentämiseen. Tasapainottamistyössä on perusteltua tarkastella myös luottamustoimielinten ja vaalien järjestämisen kustannukset osana koko kunnan yhteistä sopeuttamista.

Työnantajan arvio on, että tasapainottamisohjelma tulee sisältämään kunnan palveluverkkoon, palveluvalikoimaan ja palveluiden tuottamistapaan liittyviä muutoksia, joilla on vaikutuksia tarvittavan henkilöstön määrään, tehtäväkuviin, sijoitusyksiköihin ja palvelussuhteen ehtoihin. Lisäksi osana tasapainottamisohjelmaa tarkastellaan koko henkilöstöä koskettavia vielä jäljellä olevia palvelussuhde-etuja.

Kunnanhallitus muodostaa talouden tasapainottamistyöryhmänä 9.3.2026 ennen kunnanhallituksen kokousta työnantajan käsityksen toimenpiteistä, joilla kunta pyrkii edellä kuvatut säästöt saavuttamaan. Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan antamaan pääsopijajärjestöille tarkennetun yhteistoimintaneuvottelukutsun, kun yhteistoimintaneuvotteluissa esitettävien sopeuttamiskeinojen henkilöstövaikutukset ja niiden mahdolliset rajaukset on tasapainottamisryhmän työskentelyn perusteella saatu tarkennettua. Yhteistoimintaneuvottelut tulee käydä siten, että tasapainottamisohjelmasta 3.0 pystytään päättämään valtuuston kokouksessa 1.6.2026.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Valmistelija

Konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, puh. +358 403518605